

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

СЕРДІУКОВА Олена Євгенівна

УДК 35.071:316.422

**МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Харків – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор
МАМОНОВА Валентина Василівна,
Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, професор кафедри регіонального розвитку та місцевого самоврядування.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, доцент
КОВАЛЬЧУК Вероніка Геннадіївна,
Харківський навчально-науковий інститут Державного вищого навчального закладу «Університет банківської справи», завідувач кафедри менеджменту та бізнесу;

кандидат наук з державного управління
ПАСТУХ Катерина Валеріївна,
Харківська міська рада, заступник начальника відділу зведених показників розвитку міста Управління соціально-економічного розвитку, планування та обліку Департаменту економіки та комунального майна.

Захист відбудеться *21 грудня 2018 р. о 12-00* годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.858.01 Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за адресою: 61001, м. Харків, просп. Московський, 75, зал засідань (1-й поверх).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України за адресою: 61001, м. Харків, просп. Московський, 75.

Автореферат розіслано *20 листопада 2018 р.*

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А. О. Кузнецов

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах швидкого науково-технічного прогресу та побудови інформаційного суспільства, функціонування якого базується на інформації та знаннях, особливо важливим для забезпечення розвитку територій як соціально-економічних систем є застосування інноваційних форм і технологій розвитку, а також методів та інструментів управління процесами запровадження їх, що отримані через продукування нових знань та вмінь унаслідок людської діяльності. Державна «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020» визначає інновації однією з основних умов забезпечення сталого розвитку держави, що дозволяють досягти ефективного функціонування економіки та підвищення добробуту громадян.

Наявної законодавчої бази виявляється недостатньо для регулювання інноваційних відносин, суб'єктами яких є територіальні спільноти в особі органів місцевого самоврядування, що, у свою чергу, відбивається на якості життя населення. Крім того, застосування інновацій у процесі їхньої діяльності має певні труднощі й через брак кваліфікованих кадрів та практичну відсутність знань у галузі запровадження нових форм, методів та технологій.

Упровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності територіальних спільнот практично завжди натикається на непорозуміння населення, підтримка якого має значний вплив на якість інноваційних процесів на відповідних територіях. Крім того, присутня фінансова незабезпеченість інноваційних проектів через брак коштів у місцевих бюджетах, відсутність бажання інвесторів вкладати інвестиції у сфери місцевого господарства, а також значні ризики щодо запровадження інновацій.

Проблеми управління розвитком територій у цілому та окремими його складниками, а також наукове обґрунтування шляхів розв'язання цих проблем перебувають у центрі уваги багатьох українських та зарубіжних дослідників, таких як В. Бабаєв, О. Безуглий, В. Вакуленко, М. Гаман, Н. Гринчук, М. Долішній, О. Дорошенко, І. Запатріна, Н. Каленська, О. Ковтун, О. Коротич, М. Латинін, Ю. Лебединський, С. Майстро, В. Мамонова, О. Ольшанський, М. Орлатий, К. Пастух, С. Соколенко, Дж. Терстрип, О. Тертишна, Е. Уткін, Г. Хемилтон, Т. Хогоева та ін. Кожен із них досліджував проблеми управління територіальним розвитком з боку органів державної чи місцевої влади, а також побудови моделей територіального розвитку з використанням різноманітних інноваційних форм розвитку та методів управління ними.

Проблемам оцінювання ефективності запровадження інновацій у різних сферах діяльності людства присвячували свої наукові праці О. Барановський, Ю. Воронін, Д. Карамішев, В. Ковальчук, В. Підвисоцький, В. Родіонова, Р. Ткачук, І. Чикаренко, О. Шевчук та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових праць з означеної проблематики, залишається недослідженим значний масив питань у сфері функціонування механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій. До них відносяться

питання наукового обґрунтування ролі й місця органів влади у процесах забезпечення інноваційного розвитку територій, визначення функцій їх на кожному етапі розроблення, застосування й фінансування інновацій. Практично не досліджувалась в українських наукових виданнях проблематика контролю в умовах функціонування інноваційних форм розвитку населених пунктів за умови партнерських відносин органів влади з приватним сектором та оцінки ефективності запровадження інновації з позицій оцінювання її впливу на рівень конкурентоспроможності території.

Усе це підтверджує актуальність обраної теми дослідження та свідчить про необхідність застосування системного підходу та вироблення єдиного механізму щодо вирішення проблем, які виникають у процесах забезпечення інноваційного розвитку територій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано на кафедрі регіонального розвитку та місцевого самоврядування Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України в межах науково-дослідної роботи «Формування територіальних кластерів як інструменту регіонального розвитку» (номер державної реєстрації 0112U001154). Дисертантом здійснене узагальнення зарубіжного досвіду організації кластерних утворень (Німеччина, США, Індія), запропоновані практичні рекомендації щодо використання досвіду цих країн у частині застосування механізмів державної підтримки організації та функціонування кластерних утворень як інноваційних форм розвитку територій.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних положень та розроблення практичних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій та оцінки його ефективності.

Досягнення мети дослідження зумовило необхідність вирішення таких завдань:

– систематизувати наукові підходи до визначення основних понять категорійного апарату у сфері застосування інновацій, з'ясувати сутнісні відмінності категорії «інновація» від інших схожих категорій, уточнити зміст понять «інновація» та «інноваційний розвиток» у контексті публічного управління розвитком територій;

– встановити особливості суб'єкт-об'єктних відносин у публічному управлінні інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства;

– охарактеризувати нинішні форми інноваційного розвитку територій та виявити особливості процесів публічного управління запровадженням їх;

– узагальнити зарубіжний досвід управління процесами забезпечення інноваційного розвитку територій та сформулювати пропозиції щодо його адаптації до умов України;

– оцінити рівень ефективності функціонування механізмів нормативно-правового, організаційного та фінансового забезпечення інноваційної розвитку

територій в Україні та обґрунтувати теоретичні положення щодо вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій;

– розробити практичні рекомендації з удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій та оцінки його ефективності.

Об'єкт дослідження – публічне управління розвитком територій.

Предмет дослідження – механізми публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій.

Методи дослідження. У процесі дисертаційного дослідження було використано такі методи дослідження: *загальнонаукові*: методи аналізу та синтезу, індукції та дедукції, аналогії та моделювання – застосовано при побудові моделі суб'єкт-об'єктних відносин, що складаються у процесі інноваційного розвитку територій, а також організаційного, інформаційно-кадрового механізмів забезпечення інноваційного розвитку населених пунктів та механізму контролю ефективності здійснення державно-приватного партнерства як форми інноваційного розвитку; системний метод – вжито під час дослідження окремих механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій (нормативно-правового, фінансового, організаційного, контролю, оцінювання), що є складниками єдиного загального механізму забезпечення інноваційного розвитку територій; *статистичні*: методи збирання, узагальнення та аналізу статистичних даних, визначення середніх величин, аналогій, метод експертних оцінок, шкалювання – використано при аналізі сучасного стану та ефективності впровадження різних інноваційних форм, методів і технологій розвитку, що застосовуються в Україні; *емпіричні*: спостереження, порівняння, узагальнення – використано під час вивчення зарубіжного досвіду організації інноваційного розвитку територій та адаптування його до українських реалій; анкетування, експертне опитування – при здійсненні апробації вдосконаленого механізму оцінювання впровадження конкретних інновацій у різних населених пунктах України; тестування – при визначенні основних напрямів удосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

Теоретичною та інформаційною базою дослідження стали наукові праці українських і зарубіжних дослідників із питань державного управління та регіонального розвитку, відповідні законодавчі та інші нормативно-правові акти України, дані статистичних щорічників та офіційних сайтів органів державного управління й органів місцевого самоврядування, результати соціологічних досліджень, матеріали всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій та семінарів за темою дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному розробленні й обґрунтуванні основних положень щодо вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

Наукова новизна дисертаційного дослідження розкривається в таких положеннях:

уперше:

– запропоновано підхід до формування механізму оцінювання ефективності впровадження інновацій до різних сфер життєдіяльності територіальної спільноти

на підставі розуміння її впливу на рівень конкурентоспроможності території як інтегрованого показника, який дозволяє зробити багатокomпонентний аналіз динаміки характеристик інновації, що відрізняється від підходів, що існують, можливістю оцінити вплив інновації на рівень конкурентоспроможності території шляхом визначення змін у показниках, які визначають її рівень;

удосконалено:

– класифікацію інновацій у контексті розвитку територій за відповідними ознаками: залежно від сфери впливу на їхню життєдіяльність (фінансово-економічні, організаційно-правові (управлінсько-правові), соціальні, інформаційно-комунікативні, техніко-технологічні, екологічні, політичні, змішані) та з точки зору місця першого застосування або запровадження інновації (такі, що вперше запроваджуються у світі, уперше в країні, уперше на відповідній території у відповідній громаді, уперше у відповідній сфері життєдіяльності територіальної спільноти);

– типізацію форм інноваційного розвитку територій у частині групування їх у класи: 1) організаційно-технологічний (кластерна форма організації виробництва, інноваційні технологічні парки, спеціальні економічні зони, стартапи); 2) владно-управлінський (об'єднання територіальних громад, державно-приватне партнерство, корпоративна соціальна відповідальність та ін.); 3) реорганізаційний (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, приватне управління у сфері житлово-комунального господарства та ін.); 4) організаційно-самоврядний (електронне урядування, онлайн-трансляції, відкритий доступ до інформації на веб-сайтах, відкритих баз даних, зокрема геоінформаційних, відкритих систем звітування, створення віртуальних майданчиків для зворотного зв'язку тощо);

– модель суб'єкт-об'єктних відносин у системі публічного управління інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства у процесі його становлення як інформаційного та акцентуванням на софтизації й сервізації діяльності, завдяки яким здійснюється перетворення інтелектуального потенціалу (ідей, знань, умінь) учасників інноваційного процесу на відповідній території в інноваційні продукти, що передаються від їхніх розробників на місця запровадження, зумовлюючи розвиток території;

дістали подальшого розвитку:

– понятійно-категорійний апарат науки державного управління в частині уточнення змісту термінів «інновація» та «інноваційний розвиток» у контексті розвитку територій, в основу яких покладено принцип базування на нових знаннях, які використовує територіальна спільнота і які трансформуються в інноваційний продукт, що забезпечує стрімкий розвиток населеного пункту та задоволення власних потреб територіальної спільноти на принципово новому, більш якісному рівні;

– обґрунтування напрямів удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій:

а) правового забезпечення – внесення змін до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» в частині доповнення повноважень військово-

цивільних адміністрацій щодо здійснення функцій у сфері інноваційної діяльності; до Закону України «Про концесії» стосовно визначення правового статусу майна, яке придбано, поліпшено, створено на виконання умов концесійного договору, та реєстрації на нього права власності, а також його балансового обліку у концесіонера; надання права законодавчої ініціативи органам місцевого самоврядування для забезпечення швидкого реагування на потреби територіальних спільнот у процесі запровадження інновацій;

б) організаційного забезпечення – конкретизація з урахуванням зарубіжного досвіду повноважень та функцій суб'єктів управління інноваційним розвитком територій, зокрема і стосовно задоволення потреби у фінансових ресурсах; формування єдиного організаційно-економічного механізму списання концесійного майна, а також урахування особливостей такого списання під час розрахунку концесійних платежів;

в) інформаційно-кадрового забезпечення процесів розвитку територій – шляхом застосування новітніх методів навчання (менторство, коучинг, медіація, «навчання дією» тощо) та форм управління персоналом, таких як аутсорсинг, аутстафінг, аутплейсмент, лізинг та рекрутинг персоналу, що являють собою технології використання запозиченої або тимчасової робочої сили у процесах забезпечення здійснення інноваційного розвитку територій;

г) упорядкування інформації, на підставі якої повинен проводитися контроль діяльності приватного партнера в ході реалізації державно-приватного партнерства, та доповнення її показниками, що дають повну та достовірну картину про стан відповідного об'єкта, а також рівень надання послуг у процесі його використання (управління ним) приватним партнером.

Практичне значення отриманих результатів. Теоретичні положення, рекомендації та висновки, викладені в дисертації, можуть бути використані органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в діяльності щодо забезпечення інноваційного розвитку населених пунктів та оцінювання ефективності запровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності територіальних спільнот.

Основні результати дисертаційного дослідження були використані:

– виконавчим комітетом Чугуївської міської ради Харківської обл. – у процесі виконання своїх повноважень у сфері економічного і соціального розвитку міста, а також під час розроблення нормативно-правових актів, що стосуються розвитку місцевої громади, що сприяло підвищенню якості управління інноваційними процесами у м. Чугуїві Харківської обл., ефективності використання наявних ресурсів територіальної громади заради вирішення нагальних проблем функціонування міста (довідка від 21.02.2014 р. № 02-02-37/408);

– Северодонецькою міською радою – під час розроблення Положення про інвестиційну діяльність на території м. Северодонецька (довідка від 28.03.2014 р. № 2034);

– Северодонецькою міською радою – під час розроблення Методики розрахунку концесійних платежів для об'єктів комунальної власності територіальної громади м. Северодонецька Луганської обл., що надаються в концесію (довідка від 10.08.2015 р. № 3378);

– Луганською обласною державною адміністрацією – Луганською обласною військово-цивільною адміністрацією – під час підготовки відповідних пропозицій до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо вдосконалення законодавства у сфері інвестиційної діяльності (довідка про упровадження від 15.03.2018 р. № 6/30-1487).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею та містить отримані особисто дисертантом результати. У наукових працях, опублікованих спільно зі співавторами, внесок здобувача був найбільшим. У дисертації не використовувались ідеї або розробки, що належать співавторам, зокрема, у статті [10] особистий внесок полягає в узагальненні складників інтегрованого механізму забезпечення політики енергозбереження та ефективного використання енергетичних ресурсів у населених пунктах, а також особливостей застосування енергоефективності як критерію оцінювання інноваційних проектів розвитку територій, а в тезах доповіді на конференції [19] – у з'ясуванні соціально-економічних результатів упровадження інноваційних форм розвитку територій та визначенні залежності наслідків їхнього інноваційного розвитку від рівня крос-культурного менеджменту. Під час розроблення колективної монографії [11] автором були досліджені теоретичні аспекти процесів інноваційного розвитку територій та особливості упровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності територіальних спільнот.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження оприлюднено на XII і XIII міжнародних наукових конгресах «Державне управління та місцеве самоврядування» (Харків, 2012, 2013), а також на науково-практичному семінарі «Кластери як інструмент регіонального розвитку» (Феодосія, 2012) та науково-практичних конференціях: «Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави» (Київ, 2012), «Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи» (Херсон, 2012), «Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління в Україні» (Запоріжжя, 2012), «Сучасна економічна теорія та пошук ефективних механізмів господарювання» (Сімферополь, 2013), «Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій» (Суми, 2013), «Державне управління науково-освітнього забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері цивільного захисту» (Харків, 2015), «Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні» (Полтава, 2015), «Сучасні суспільні комунікації: проблеми, пріоритети та першочергові завдання в євроінтеграційних процесах» (Хелм, Польща, 2015), «Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних

умовах» (Бердянськ, 2015), «Стратегії сталого розвитку: на шляху до сильнішої громади» (Северодонецьк, 2016), «Ад Магдэбургскага права да сучаснага самакіравання» (Могилев, Білорусь, 2017), «Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності» (Київ, 2017), «Децентралізація публічного адміністрування в умовах інтеграції України до Європейської спільноти: проблеми та перспективи» (Северодонецьк, 2017), «Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи» (Умань, 2018).

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено у 28 наукових працях, із них: 7 – у фахових виданнях з державного управління, 3 – у зарубіжних виданнях, 1 – у колективній монографії, 17 тез у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій (2 з яких за кордоном – у Польщі та Білорусі). Загальний обсяг публікацій, що належить особисто здобувачеві, становить 8,73 авт. арк.

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації – 244 сторінки, обсяг основного тексту – 195 сторінок. Робота містить 5 таблиць, 21 рисунок та 8 додатків. Список використаних джерел налічує 241 найменування на 30 сторінках, у тому числі 28 – іноземними мовами.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено стан її розроблення у науковій літературі, вказано на зв'язок дослідження з науковими програмами і планами, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет, описано методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено відомості про апробацію та публікацію їх.

У **першому розділі** – *«Теоретичні основи управління інноваційним розвитком територій»* – визначено основні теоретичні підходи до встановлення понятійного апарату у сфері упровадження інновацій, розглянуто основні форми інноваційного розвитку територій та методи й інструменти управління упровадженням їх.

За результатами теоретичного дослідження оновлено модель суб'єкт-об'єктних відносин у процесі інноваційного розвитку територій з урахуванням сучасних вимог суспільства, що нині перебуває в перехідному стані від індустріального до інформаційного, заснованого на знаннях та інформації. На рис. 1 наведено укрупнену компонентно-функціональну структуру організаційного забезпечення інноваційного розвитку територій.

Інновацію в контексті розвитку територій слід розуміти як передові наукові, технічні, організаційні, економічні, фінансові, екологічні та інші досягнення, що ґрунтуються на принципово нових знаннях та ідеях, у комплексному поєднанні з нагромадженим досвідом на відповідній території, або підтверджені позитивним

досвідом інших територій, призначенням яких є забезпечення потреб територіальної спільноти на новому, більш якісному рівні, що відповідає її сучасним вимогам і дає поштовх до нового етапу її розвитку.

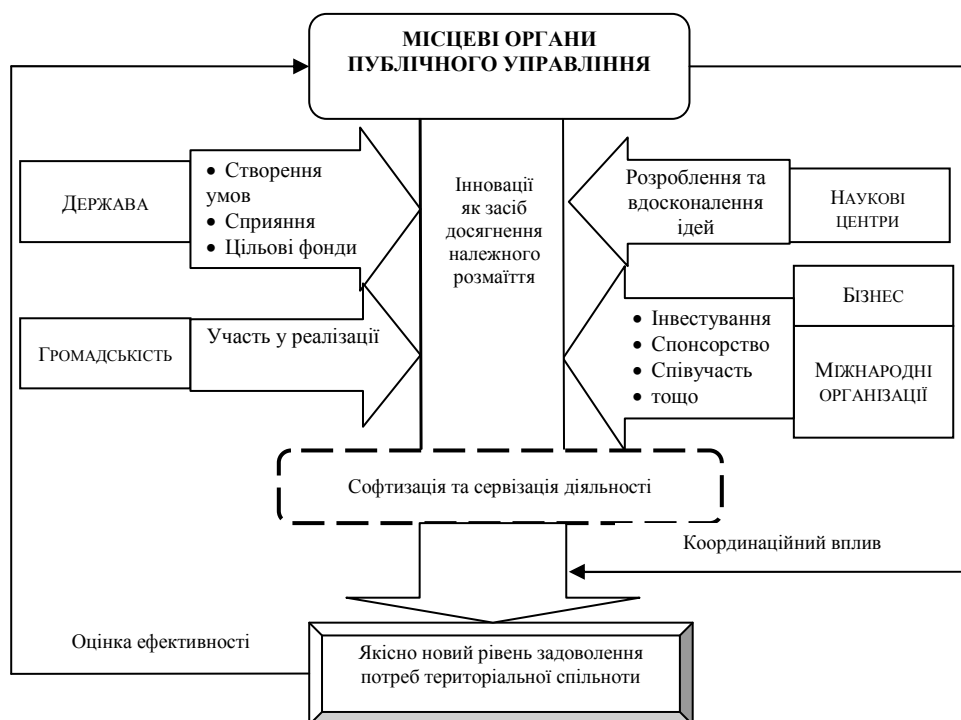

Рис. 1. Укрупнена компонентно-функціональна структура організаційного забезпечення інноваційного розвитку територій

Інноваційний розвиток територій – це керована органами місцевого самоврядування діяльність із розв’язання суперечностей, що виникають унаслідок нових вимог місцевої спільноти до якості свого життя, на основі використання ними нових знань та ідей, з упровадженням передових наукових, технічних, організаційних, економічних, фінансових, екологічних та інших досягнень у комплексному поєднанні з нагромадженим досвідом, уперше застосовуваних на відповідній території та спрямованих на отримання територіальними спільнотами якісно нового, кращого рівня забезпечення потреб їхніх членів. Ключовим фактором інноваційного розвитку територій є нові знання, які використовує відповідна територіальна спільнота, що трансформуються в інноваційний продукт.

На основі аналізу наукових праць щодо класифікації інновацій у сфері функціонування територіальних спільнот удосконалено класифікацію з визначенням груп інновацій залежно від сфери впливу їх на життєдіяльність спільнот (фінансово-економічні, організаційно-правові, соціальні, інформаційно-комунікативні, техніко-технологічні, екологічні, політичні, змішані) та доповнено її ознакою щодо місця першого застосування (упровадження) інновації (такі, що вперше запроваджуються у світі; уперше в країні; уперше на відповідній території; уперше у відповідній сфері життєдіяльності територіальної спільноти).

Здійснено типізацію основних форм інноваційного розвитку територій, що зараз застосовуються в Україні, за такими окремими класами: 1) організаційно-технологічний; 2) владно-управлінський; 3) реорганізаційний; 4) організаційно-самоврядний.

Класичні методи та інструменти управління, що застосовуються у процесі запровадження різних форм інноваційного розвитку територій, удосконалено шляхом визначення єдиного організаційно-економічного механізму списання концесійного майна, а також урахування особливостей такого списання при розрахунку концесійних платежів, що знайшов своє відображення в нормативно-правових актах місцевого значення, які дозволили вирішити не врегульовані чинним законодавством питання, що стосуються здійснення концесійних відносин (проблему розглянуто на прикладі м. Северодонецька Луганської обл., де за участю автора було розроблено Методику розрахунку концесійних платежів для об'єктів комунальної власності територіальної громади м. Северодонецька Луганської обл., що надаються у концесію, та Положення про порядок списання майна комунальної власності територіальної громади м. Северодонецька, переданого у концесію, а також поліпшеного, створеного, придбаного на виконання умов концесійного договору, яке враховується на балансі концесіонера, що є регуляторними актами. Зазначена Методика дозволила врегулювати суперечливі питання щодо нарахування платежу після списання концесійного майна та збільшити надходження коштів до місцевого бюджету; Положення визначило чіткий механізм списання концесійного майна з урахуванням особливостей концесійної діяльності та сприяло покращанню фінансової і бухгалтерської дисципліни, надходженню коштів до міського бюджету від списання комунального майна.

Результати узагальнення зарубіжного досвіду враховано в подальшому розробленні пропозицій щодо вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій шляхом адаптації його до українських реалій.

У **другому розділі** дисертації – *«Сучасний стан механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні»* – виявлено сучасні проблеми функціонування механізмів нормативно-правового, фінансового та інформаційного забезпечення інноваційного розвитку територій: 1) недостатню врегульованість застосування форм, методів та інструментів інноваційного розвитку територій; 2) нездатність чинного законодавства швидко реагувати на потреби територій внесенням змін до відповідних нормативно-правових актів або прийняттям нових.

Пошук шляхів розв'язання виявлених проблем дозволив сформулювати пропозиції з удосконалення механізму нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку територій шляхом:

1. Внесення змін до Закону України «Про військово-цивільні адміністрації» в частині доповнення повноважень військово-цивільних адміністрацій щодо здійснення функцій у сфері інноваційної діяльності, запровадження наукових досягнень у різних сферах господарства відповідних територій, що підкреслює спрямованість діяльності цих органів влади, тимчасово створюваних на відповідних територіях.

2. Внесення змін до Закону України «Про концесії» стосовно визначення правового статусу майна, яке придбано, поліпшено, створено на виконання умов концесійного договору, та реєстрації на нього права власності, а також його балансового обліку в концесіонера. Чинний Закон визначає, що право власності залишається за місцевою спільнотою, проте наявність у концесіонера документів, що підтверджують факт придбання рухомого та нерухомого майна, забезпечує реєстрацію права власності на таке майно за концесіонером. Унаслідок цього зміна власника на належного – концесіодавця – можлива тільки за рішенням суду. Суддівська практика, що існує, неоднозначно трактує цю ситуацію.

3. Внесення змін до Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, затвердженого Постановою НКРЕКП від 14 вересня 2017 р. № 1131, щодо особливостей складання Інвестиційної програми в разі надання таких послуг концесіонером з метою врахування того, що право власності на майно, передане в концесію, а також створене, придбане та поліпшене на виконання умов концесійного договору, а відповідно і нараховані амортизаційні відрахування на це майно є власністю територіальної спільноти і не можуть використовуватися концесіонером як джерело виконання цієї інвестиційної програми. Чинний порядок створює умови для збільшення сум амортизаційних відрахувань у тарифі на послуги.

4. Надання права законодавчої ініціативи органам місцевого самоврядування для забезпечення швидкого реагування на місцеві потреби у процесі запровадження інновацій.

Проведений аналіз ефективності функціонування механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку територій дозволив виявити проблему недостатності фінансування процесів продукування та запровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності місцевих спільнот, небажання інвесторів та власне підприємств вкладати кошти в наукові розробки через нестабільну економічну ситуацію. Вивчення зарубіжного досвіду запровадження інноваційних форм розвитку (кластерної форми організації виробництва – у Німеччині, США, Індії, процесів об'єднання громад – у Польщі, Італії, Латвії) свідчить, що ключову роль у процесах забезпечення інноваційних розробок для сфер місцевого господарства відведено державі та місцевим органам влади через втілення різних державних програм та конкурсів, створення спеціальних фондів.

У процесі дослідження дістало подальшого розвитку організаційне забезпечення інноваційних процесів розвитку територій у частині його вдосконалення з урахуванням зарубіжного досвіду організації упровадження інноваційних форм розвитку у Німеччині, США, Індії, Польщі, Італії, Латвії, що передбачає залучення громадськості до процесів організації запровадження інновацій у населених пунктах шляхом створення при місцевих органах публічного управління Координаційної ради з питань упровадження інновацій на конкретній території з визначенням її функцій та повноважень, а також відповідного механізму їхньої взаємодії. Головним призначенням Координаційної ради є забезпечення зворотного зв'язку з місцевою спільнотою. На неї слід покласти функції: 1) визначення найважливіших сфер життєдіяльності громади, виходячи з напрямів інноваційного розвитку; 2) розроблення, затвердження стратегій, програм, проектів інноваційного розвитку територій, реалізація їх, моніторинг результатів, координація дій учасників інноваційного процесу, прийняття відповідальності перед громадою за наслідки упровадження інновацій, страхування інновацій; 3) інформаційне забезпечення процесів інноваційного розвитку (розроблення, затвердження та реалізація інформаційної стратегії, програми, плану, кампанії); 4) супровід функціонування й розвитку інноваційних проектів, форм, методів і технологій протягом усього життєвого циклу їх, контроль ефективності їхнього здійснення.

У **третьому розділі** дисертації – *«Шляхи вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій»* – визначено основні шляхи вдосконалення застосовуваних механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

У ході дослідження проведено експертне опитування, результати якого дозволили виявити проблемні зони в інноваційних процесах розвитку територій та встановити основні фактори, що впливають на їхню якість.

Механізм інформаційно-кадрового забезпечення місцевих органів влади у процесах інноваційного розвитку територій та елементи його вдосконалення наведено на рис. 2.

Цей механізм пропонується вдосконалити шляхом застосування таких новітніх форм управління персоналом, як аутсорсинг, аутстафінг, аутплейсмент, лізинг та рекрутинг персоналу, що являють собою технології використання запозиченої або тимчасової робочої сили. Таким працівникам можна передати господарські функції з обслуговування органів місцевого самоврядування, бухгалтерський облік, аудит, функції з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб, проведення атестації посадових осіб, ІТ-обслуговування діяльності органів влади, здійснення документообігу та ін. Застосування означених форм використання робочої сили в органах влади дозволить знизити бюджетні витрати на утримання персоналу, підвищити якість роботи установи, тимчасово залучити кваліфікованих працівників у разі необхідності, знизити втрати робочого часу та навантаження на одного працівника під час відсутності інших працівників.

Рис. 2. Механізм інформаційно-кадрового забезпечення інноваційного розвитку територій: ЗВО – заклади вищої освіти

За результатами проведеного дослідження всю інформацію, на підставі якої повинен проводитися сьогодні контроль діяльності приватного партнера у сфері здійснення державно-приватного партнерства (далі – ДПП), систематизовано за такими напрямками контролю: економічний, фінансовий, адміністративно-фінансовий, виробничо-технічний, майновий, екологічний, законодавчий, соціально-трудовий, мобілізаційний. Запропоновано доповнити таку інформацію показниками, що дають повну та достовірну картину про стан відповідного об'єкта, а також рівень надання послуг у процесі його використання (управління) приватним партнером, за такими напрямками контролю: *економічний* (щодо виконання Інвестиційної програми; виконання Плану заходів з використання амортизаційних відрахувань на поліпшення майна; обліку витрат із субсидій та пільг населенню), *фінансовий* (щодо видатків на страхування об'єкта концесії; видатків на ліквідацію комунального підприємства), *адміністративно-фінансовий* (щодо погашення кредиторської заборгованості об'єкта концесії, зокрема перед бюджетами різного рівня, державними цільовими фондами), *виробничо-технічний* (контроль обсягів та якості послуг, що надаються приватним партнером відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, а також з урахуванням зміни потреб отримувачів послуг та їхньої кількості; обсягів

поліпшення, модернізації, технічного переоснащення, реконструкції, придбання нового майна на виконання умов концесійного договору, капітального ремонту основних фондів, отриманих у концесію), *майновий* (щодо обліку майна, що перебуває в концесійному користуванні, обліку поліпшеного майна; результатів надання в оренду, відчуження, виведення з експлуатації, передачі в заставу, ліквідації або списання майна згідно з відповідними рішеннями власника; обліку придбаного концесіонером майна на виконання умов договору, що не є інвестиціями), *соціально-трудоий* (щодо забезпечення умов охорони праці), *мобілізаційний* (з належного утримання об'єктів цивільної оборони, що знаходяться на балансі підприємства; виконання мобілізаційних завдань).

Використання запропонованого інтегрованого показника конкурентоспроможності території під час оцінювання ефективності запровадження інновацій на відповідних територіях дозволяє дати комплексну (багатокомпонентну) оцінку ефективності інноваційного розвитку відповідної території шляхом узагальнення оцінок за всіма критеріями, що використовуються при проведенні оцінювання різноманітних явищ та процесів. Запропонований підхід відрізняється від нинішніх підходів, побудованих на оцінюванні конкурентоспроможності території з точки зору її економічної корисності, тим, що він дозволяє оцінити вплив інновації на рівень конкурентоспроможності території шляхом визначення змін у показниках, які характеризують її рівень.

Визначивши вплив інновації на рівень конкурентоспроможності території, можна оцінити ефективність її запровадження. Оцінка визначається шляхом експертного оцінювання цього впливу. На підставі максимально та мінімально можливих оцінок, які можна отримати від експертного опитування, формується нормативний інтервальний ряд, який наведено на рис. 3.

Рис. 3. Нормативний ряд оцінювання рівня конкурентоспроможності території внаслідок запровадження інновацій у життєдіяльність територіальних спільнот

Узагальнення оцінки відбувається за кожним станом показника, що віддзеркалює зміни рівня конкурентоспроможності території внаслідок запровадження інновації (формула (1)).

$$\bar{S}_{ij} = \frac{\sum_{j=1}^n S_{ij}}{N}, \quad (1)$$

де S_{ij} – оцінка відповідного i -го показника, надана j -м експертом, бал;
 N – число експертів.

Запропонований механізм визначення ефективності інноваційного розвитку території було апробовано у трьох областях України шляхом оцінювання ефективності упровадження концесійних відносин у м. Северодонецьку (Луганська обл.), кластерної організації виробництва на території смт Рокитне (Рівненська обл.), реформи децентралізації на прикладі Семенівської об'єднаної територіальної громади (Житомирська обл.) та їхнього впливу на рівень розвитку відповідної території.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано нове вирішення актуального наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробленні практичних рекомендацій з удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій та оцінювання його ефективності.

За результатами проведеного дослідження сформульовано такі висновки:

1. Систематизовано наукові підходи до визначення основних понять категорійного апарату у сфері застосування інновацій, з'ясовано сутнісні відмінності категорії «інновація» від інших схожих категорій, уточнено зміст понять «інновація» та «інноваційний розвиток» у контексті розвитку територій, ґрунтуючись на нових вимогах побудови сучасного інформаційного суспільства до рівня якості задоволення своїх потреб та призначенні інновацій вирішувати суперечності, що виникають у суспільстві у процесі його життєдіяльності.

2. Встановлено особливості суб'єкт-об'єктних відносин у системі публічного управління інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства та вдосконалено модель їх з урахуванням вимог сучасного інформаційного суспільства, використовуючи процеси софтизації та сервізації діяльності суб'єктів інноваційного розвитку територій (держава, органи місцевого самоврядування, наукові центри, громадськість, бізнес, міжнародні організації), що забезпечують отримання місцевою спільнотою послуг нового рівня якості, які забезпечують її потреби.

3. Охарактеризовано нинішні форми інноваційного розвитку територій та виявлено особливості процесів управління запровадженням їх, здійснено типізацію інноваційних форм розвитку населених пунктів у чотири великих класи: організаційно-технологічні, владно-управлінські, реорганізаційні, організаційно-самоврядні форми інноваційного розвитку територій. Удосконалено методи управління процесами упровадження ДПП, що відноситься до владно-управлінських форм розвитку, шляхом визначення єдиного організаційно-економічного механізму списання концесійного майна, а також урахування особливостей такого списання під час розрахунку концесійних платежів.

4. Узагальнено зарубіжний досвід кластерної організації виробництва в Німеччині, США, Індії, що мають схожий з Україною потенціал для використання цієї форми інноваційного розвитку, а також досвід проведення

реформи децентралізації влади у Польщі, Італії, Латвії, що мають схожі з Україною адміністративно-територіальну систему та вихідні умови проведення реформи. Отримані результати використано при побудові організаційного та вдосконаленні інформаційно-кадрового механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

5. Здійснено оцінювання рівня ефективності функціонування механізмів нормативно-правового, організаційного та фінансового забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні та обґрунтовано теоретичні положення щодо вдосконалення механізмів забезпечення інноваційного розвитку територій.

На підставі результатів дослідження чинної нормативно-правової бази з питань контролю ефективності застосування проектів ДПП, положень концесійних договорів, результатів практичного застосування концесійних відносин та власного досвіду автора у запровадженні проектів у цій сфері систематизовано інформацію, на підставі якої повинен проводитися контроль діяльності приватного партнера під час здійснення ДПП, визначено відповідні напрями контролю та аргументовано необхідність доповнення форми звітності відповідними показниками.

Обґрунтовано необхідність побудови механізму оцінювання ефективності упровадження інновацій у різних сферах життєдіяльності територіальних спільнот із точки зору оцінювання їхнього впливу на рівень інтегрованого (узагальнювального) показника – конкурентоспроможності території на підставі визначення змін його характеристик, що віддзеркалюють її можливості, рівень якості надання комунальних послуг, рівень життя населення, фінансово-матеріальну базу, діяльність органів влади. Розроблений механізм оцінювання ефективності упровадження інновацій передбачає здійснення оцінювання за допомогою методу експертних оцінок змін стану показників, що віддзеркалюють зазначені характеристики, унаслідок запровадження інновацій та дозволяє зробити багатоконпонентний аналіз їхніх змін.

6. Розроблено рекомендації з удосконалення певних механізмів публічного управління:

- механізму нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку територій шляхом надання права законодавчої ініціативи органам місцевого самоврядування для забезпечення швидкого реагування на потреби територіальних спільнот у процесі запровадження інновацій та опрацювання пропозицій щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування та підвищення ролі участі громадськості в місцевому розвитку, а також внесення змін до окремих нормативно-правових актів;

- механізму організаційного забезпечення інноваційного розвитку територій шляхом створення при місцевих радах Координаційної ради з питань упровадження інновацій на відповідній території з визначенням її функцій та повноважень, а також механізму її взаємодії з місцевими органами публічного управління;

- механізму інформаційно-кадрового забезпечення процесів розвитку територій шляхом застосування інноваційних форм використання кадрового

потенціалу та інноваційних засобів навчання, що дозволить урахувати нагальні потреби кадрового потенціалу в частині використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі виконання своїх службових обов'язків із надання територіальній спільноті відповідних послуг, спрямованих на задоволення її потреб, та необхідності постійно отримувати нові знання з різних питань, що стосуються інноваційної діяльності.

Удосконалення механізмів публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій в Україні сприятиме підвищенню якості управління інноваційними процесами на місцевому рівні та упровадженню інновацій у територіальних спільнотах відповідно до пріоритетів сталого розвитку, що є важливою умовою економічного зростання економіки України, підвищення її конкурентоспроможності.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Праці, що віддзеркалюють основні наукові результати дисертації

1. Сердюкова О. Є. Державно-приватне партнерство як інструмент інноваційного розвитку територіальних громад // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2012. – Вип. 32. – С. 323–329.

2. Сердюкова О. Є. Категорія «Інновація» в контексті розвитку територіальних громад: узагальнення наукової думки // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – Вип. 1 (36). – С. 146–152.

3. Сердюкова О. Є. Особливості застосування кластерів як форми інноваційного розвитку територій в Німеччині // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – Вип. 3 (38). – С. 457–464.

4. Сердюкова О. Є. Правове забезпечення інноваційного розвитку територіальних громад: основні проблеми // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2013. – Вип. 1 (16). – С. 255–264.

5. Сердюкова О. Є. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку місцевого господарства в Україні: сучасний стан // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: зб. наук. пр. Херсон. нац. техн. ун-ту. – Херсон, 2013. – Вип. 1 (8). – 428 с. – (С. 188–193).

6. Сердюкова О. Є. Форми активізації інвестиційної діяльності в громаді: особливості контролю за функціонуванням // Інвестиції: практика та досвід: наук.-практ. журн. – Київ: Чорноморський держ. ун-т, 2015. – Вип. 19. – С. 135–140.

7. Сердюкова О. Є. Механізми оцінки ефективності інноваційного розвитку територій // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2018. – Вип. 1. – С. 147–154.

8. Сердюкова Е. Е. Органы местного самоуправления как субъекты управления инновационным развитием территорий в Украине // Управленческое консультирование: науч.-практ. журн. – СПб.: Сев.-Зап. ин-т упр. – фил. РАНХиГС, 2013. – Вип. 9 (57). – С. 176–183.

9. Serdiukova O. Management peculiarities of innovative development areas in Ukraine // Journal of Geography, Politics and Society. – Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2015. – Volume 5, Issue 1. – S. 43–52. – URL: <http://www.ejournals.eu/JGPS/zakladka/367/#tabs>.

10. Сердюкова Е. Е., Ольшанский А. В. Энергоэффективность как критерий развития территориальных общин в Украине // Государственное управление и государственная служба: междунар. науч.-аналит. журн. – Астана: РГКП «Акад. гос. упр. при Президенте Республики Казахстан», 2016. – Вып. 4. – С. 53–65.

Праці, що додатково віддзеркалюють наукові результати дисертації

11. Територіальна громада: управління розвитком: монографія / за заг. ред. Ю. О. Куца. – Харків: Константа, 2013. – 540 с. – (Авт. с. 223–235).

12. Сердюкова О. Є. Основні проблеми інноваційного розвитку територіальних громад // Державне управління та місцеве самоврядування: тези доп. XII Міжнар. конгресу. 29 берез. 2012 р. (м. Харків). – Харків: ХРІ НАДУ, 2012. – С. 99–100.

13. Сердюкова О. Є. Роль кластерів в модернізації регіонального управління: досвід Німеччини // Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави: наук. конф. 16 трав. 2012 р. (м. Київ). – Київ: НАДУ, 2012. – Т. 2. – С. 119–121.

14. Сердюкова О. Є. Роль державних та місцевих органів влади в формуванні та функціонуванні кластерних утворень // Кластери як інструмент регіонального розвитку: матеріали наук.-практ. семінару (м. Феодосія, 16–20 лип. 2012 р.) / за ред. проф. В. В. Мамонової. – Харків: ХарРІ НАДУ, 2012. – С. 69–73. – URL: http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2012-5/2012_05.pdf/.

15. Сердюкова О. Є. Сучасний стан інноваційних процесів розвитку територіальних громад: правовий аспект // Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління в Україні: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. 11 жовт. 2012 р. / за ред. В. М. Огаренка, А. О. Монаска та ін. – Запоріжжя: КПУ, 2012. – С. 497–500.

16. Сердюкова О. Є. Інноваційні методи навчання посадових осіб місцевого самоврядування: сучасний стан та перспективи впровадження // Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи: зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. конф. 7 груд. 2012 р. / за заг. ред. Ю. М. Бардачова, І. П. Лопушинського, О. А. Тертишної. – Херсон: Грінь Д. С., 2012. – С. 67–69.

17. Сердюкова О. Є. Економічний розвиток комунальних підприємств: проблеми та шляхи їх вирішення // Сучасна економічна теорія та пошук ефективних механізмів господарювання: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. 15–16 берез. 2013 р. – Сімферополь: Таврійський нац. ун-т, 2013. – С. 240–242.

18. Сердюкова О. Є. Електронне врядування: передумови та сучасний стан впровадження // Публічне управління: виклики XXI століття: тези доп. XIII Міжнар. наук. конгресу. 21–22 берез. 2013 р. (м. Харків). – Харків: ХарРІ НАДУ, 2013. – С. 337–338.

19. Сердюкова О. Є., Вишлова-Пилєва І. І. Соціальна ефективність як критерій оцінки інноваційного розвитку територіальних громад за умов крос-культурних взаємодій // Інноваційний розвиток суспільства за умов крос-культурних взаємодій:

тези доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф. 28-31 трав. 2013 р. (м. Суми). – Суми: Сумський обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, 2013. – С. 55–59.

20. Сердюкова О. Є. Кадровий потенціал в управлінні соціальними ризиками інноваційних процесів розвитку територій // Державне управління науково-освітнього забезпечення підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері цивільного захисту: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 16–17 квіт. 2015 р. (м. Харків) / за заг. ред. В. П. Садкового. – Харків, 2015. – С. 144–147.

21. Сердюкова О. Є. Запровадження інноваційних форм управління персоналом в органах місцевого самоврядування // Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні: матеріали II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 22–23 квіт. 2015 р. (м. Полтава). – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – С. 244–246.

22. Сердюкова О. Інформаційні технології як чинник розвитку українських громад в умовах євроінтеграції // Сучасні суспільні комунікації: проблеми, пріоритети та першочергові завдання в євроінтеграційних процесах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хелм, Польща, 27 листоп. 2015 р.): україномовний варіант / за заг. ред. О. Є. Бухтатого, О. В. Радченка. – Хелм: Вид-во ВШМВСК, 2016. – С. 130–135.

23. Сердюкова О. Є. Об'єднання територіальних громад як інноваційний чинник розвитку соціально-економічних систем: фінансові аспекти // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 27–28 січ. 2016 р.). – Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2016. – С. 178–179.

24. Сердюкова О. Є. Сталий розвиток комунального підприємства: роль громадськості // Стратегії сталого розвитку: на шляху до сильнішої громади: матеріали наук.-практ. конф., 21 жовт. 2016 р., м. Северодонецьк / укл. Семененко І. М. – Северодонецьк: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2016. – С. 78–79.

25. Сердюкова О. Є. Розвиток територій Донецької та Луганської областей України: основні проблеми самоврядування // Ад Магдэбургскага права да сучаснага самакіравання: зб. навук. матэрыялаў / уклад., аўт. прадмовы І. А. Пушкін, А. Р. Агееў. – Магілёў: МДУХ, 2017. – С. 168–172.

26. Сердюкова О. Є. Децентралізація влади: уроки європейського досвіду // Публічне управління: ціннісні орієнтири, стандарти якості та оцінка ефективності: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 26 трав. 2017 р., м. Київ. – Київ: НАДУ, 2017. – С. 119–121.

27. Сердюкова О. Є. Інноваційний розвиток територій: складові механізми оцінки ефективності // Децентралізація публічного адміністрування в умовах інтеграції України до Європейської спільноти: проблеми та перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6–7 жовт. 2017 р., м. Северодонецьк. – Северодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 236 с. – (С. 163–165).

28. Сердюкова О. Є. Механізми організаційного забезпечення інноваційного розвитку територій: елементи удосконалення // Актуальні питання публічного управління та адміністрування в контексті реалізації адміністративної реформи: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 19 черв. 2018 р. (м. Умань). – Умань: Вид. Сочінський М. М. – С. 161–163.

АНОТАЦІЯ

Сердюкова О. Є. **Механізми забезпечення інноваційного розвитку територій в Україні.** – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – Харків, 2018.

Систематизовано наукові підходи до визначення основних понять категорійного апарату у сфері застосування інновацій та уточнено зміст термінів «інновація» та «інноваційний розвиток» у контексті публічного управління розвитком територій. Удосконалено модель суб'єкт-об'єктних відносин у системі публічного управління інноваційним розвитком територій з урахуванням сучасних вимог суспільства у процесі його становлення як інформаційного та акцентуванням на софтизації та сервізації діяльності. Здійснено типізацію інноваційних форм розвитку населених пунктів та вдосконалено методи управління процесами упровадження державно-приватного партнерства, що відноситься до владно-управлінських форм розвитку. Удосконалено організаційний та інформаційно-кадровий механізми публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку територій. Запропоновано підхід до формування механізму оцінювання ефективності упровадження інновацій до різних сфер життєдіяльності територіальної спільноти на підставі розуміння її впливу на рівень конкурентоспроможності території як інтегрованого показника. Розроблено практичні рекомендації з удосконалення механізму нормативно-правового забезпечення інноваційного розвитку територій, упорядкування інформації, на підставі якої необхідно проводити контроль діяльності приватного партнера в ході реалізації державно-приватного партнерства, та доповнення її певними показниками, які характеризують рівень якості послуг, що надаються приватним партнером.

Ключові слова: інновація, інноваційний розвиток, механізми публічного управління забезпеченням інноваційного розвитку, територія, оцінка ефективності.

SUMMARY

Serdiukova O. Y. Mechanisms for providing innovative development of territories in Ukraine.. – Manuskript.

Thesis for PhD degree in Public Administration on speciality 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. – Kharkiv Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. – Kharkiv, 2018.

The scientific approaches to the definition of the basic concepts of categorical apparatus in the sphere of application of innovations are systematized, based on the new requirements of bringing a modern information society to the level of needs satisfaction and the purpose of innovations to solve contradictions that arise in society in the course of its life, and the content of the definitions of "innovation" and "innovation development" in the context of public management of territories development, which is based on new knowledge.

The model of subject-object relations in the system of public management of innovative development of territories has been improved taking into account modern requirements of society in the process of its formation as informational one and accentuating on the software and service provision, using these processes in the activities of the subjects of innovative development of the territories providing the local community with a new level of quality service meant to meet its needs.

Typization of innovative forms of development of settlements and improved methods of managing the processes of implementation of public-private partnership has been carried out, it relates to power and administrative forms of development; this has been done by defining a unified organizational and economic mechanism for writing off concession property, as well as taking into account the features of such write-offs when calculating concession payments.

Taking into account the results of the generalization of foreign experience, the organizational mechanism of public management of the provision of innovative development of territories has been improved by specifying the authorities and functions of the subjects of management of the innovative development of the territories, and the creation of the Coordinating Council for the Implementation of Innovations in the respective territory at local council offices, as well as the information and personnel mechanism - by applying the latest teaching methods and forms of personnel management.

The approach to the formation of a mechanism for evaluating the effectiveness of the introduction of innovations in various spheres of activity of the territorial community is proposed based on the understanding of its impact on the level of competitiveness of the territory as an integrated indicator on the basis of determining changes in its component characteristics.

Practical recommendations for improving the regulatory and legal framework for the innovative development of territories and the organization of information on the basis of which the control of the activities of a private partner during the implementation of public-private partnership is to be carried out are outlined, the respective directions of control are defined and the need to supplement the reporting form with the relevant indicators characterizing the quality of services provided by a private partner are specified.

Keywords: innovation, innovative development, mechanisms of public administration for providing innovation development, territory, evaluation of efficiency.

Відповідальний за випуск *Мамонова Валентина Василівна*

Підписано до друку 29.09.2018 р. Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 0,9 Наклад 100 прим.
Зам. № [REDACTED]

Віддруковано з оригінал-макета в Харківському регіональному інституті
державного управління НАДУ при Президентіві України.
61001, м. Харків, просп. Московський, 75, тел. (057) 732-32-55

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 1654 від 19.01.2004 р.